

# “La Reforma Horària millorarà la nostra qualitat de vida”

## Entrevista a Fabián Mohedano

per Carles Ferrés ([@cferres](#))

Jornada parlamentària al Parlament de Catalunya. Allà ens espera el diputat Fabián Mohedano per parlar sobre la Iniciativa de la Reforma Horària. Es troba en un moment important, ja que aquest ha de ser l'any del redactat de la llei. A més a més, fa un mes que Mohedano va realitzar la presentació *“Posem-nos d'hora: 100 motius per a la Reforma Horària”*

**Com neix la idea de començar a parlar de la reforma horària? És una iniciativa ciutadana o de grups de persones que tenen interès en aquesta matèria? I per quin motiu s'hi implica, vostè?**

L'any 1996 vaig anar a un campament escolta a Suècia on s'intercanviaven idees i formes de fer de l'activitat quotidiana. Allà m'expliquen que les reunions que aquí els caus fan els dissabte ells les fan els dimarts o els dimecres. A la tarda es dediquen a realitzar les activitats “comunitàries” perquè tenen temps per poder-ho fer. Anys després vaig ser a Londres i em vaig adonar que les tardes tens temps de fer altres coses, fins i tot, d'avorrir-te. Anys més tard, fruit del meu pas per les polítiques de joventut, el meu interès encara va créixer més i vaig decidir fer un article per explicar que el concepte “nini” era absolutament fal·laç si es tenia en compte l'ús del temps dels joves.

No sóc cap expert en sociologia però en un moment de la vida t'adones que ja no tens la mateixa vitalitat, t'adones que la vida ha canviat i que cal prioritzar allò que tens o que vols fer. La gent treballa i no té temps per a res, perquè té màxima dedicació —o perquè dedica la major part del temps a la cura dels familiars- i no troba moments per fer allò que li agrada. A més, els horaris que tenim són una causa de desafecció política. No tenir temps de qualitat a les tardes i vespres per a fer activitats cíviques, comunitàries, polítiques o sindicals, té efectes negatius per a la democràcia

En el meu cas arribo a la idea de la Reforma Horària fruit de la publicació de què t'he parlat, que arriba a un grup de gent que estan interessats en aquesta iniciativa, entre ells Salvador Cardús i Núria Chinchilla. Chinchilla formava part d'AROE, organització estatal que ja feia temps que tractava aquest procés, però en un moment tot queda aturat i és llavors comença a apostar per activar la proposta des de Catalunya.

El pas definitiu el faig quan parlo amb el Conseller Homs, li explico què volem i on volem arribar. Comencem a construir la iniciativa i la presentem al gener de 2014, i de moment, en els més de dos anys que duem, hem complert tot el que ens havíem marcat.

**Per què ha de servir aquesta reforma horària? Quins beneficis reportaria a la societat? Major qualitat de vida? Major flexibilització laboral? Millor convivència familiar?**

El comú denominador és millorar la salut de les persones, les organitzacions i la societat. Si parlem de les persones, ara mateix fem les coses fora de l'hora de la programació del nostre cos i això fa augmentar el risc de determinades malalties: no descansar bé, possible estrès... Perquè mentre el cos emet senyals de voler descansar nosaltres estem fent altres coses: responem e-mails, mirem la televisió...

En segon lloc, la salut de les organitzacions perquè tenim productivitat negativa. Les empreses necessiten competitivitat, capacitat exportadora; però com que els horaris són ineficients no aprofitem totes les possibilitats que podríem tenir. La manca de flexibilitat horària i l'escassa confiança en els treballadors ens condueix a una cultura que no permet cap altre tipus de socialització que la que es produeix al lloc laboral.

I per últim, la salut de la societat. Amb la reforma horària s'aconseguiria una societat més cohesionada, ja que no tothom tindria uns horaris semblants. Qui té molts diners segurament no treballa gaire i té molt de temps per fer altres coses, i també hi ha gent que no treballa perquè està aturada i té temps però no pot fer gran cosa perquè no té diners. I després trobem aquells que tenen diners i que per tenir temps compren els serveis de tercers –cangurs per als nens- o els que en tenen però pocs i tampoc tenen una flexibilitat d'horaris important. Per posar un exemple, podríem parlar de la caixa de supermercat que treballa gairebé tot el dia per un salari migrat. A més, amb una societat més cohesionada segurament s'aconseguiria reduir l'índex de fracàs escolar.

**Ara ens trobem en el fus horari europeu. La idea seria poder tornar al fus horari britànic, on havia estat Espanya fins l'any 1940, quan el general Franco el va canviar per adaptar-se a l'horari alemany. Moure el fus horari per part de Catalunya –Espanya- serveix d'alguna cosa? No aniríem a contracorrent, per exemple, de França?**

Sobre el fus horari recentment hem enviat una carta als eurodiputats catalans per veure si se'n pot parlar a Europa. Ja sabem que la competència del fus horari és estatal, però el canvi d'hores hivern-estiu la regula una directiva europea. Ens agradaria poder tenir un debat en què participessin els països veïns. Nosaltres volem tenir un debat europeu perquè pot ser adequat que Espanya torni al

fus britànic, però si França, Luxemburg, Bèlgica i Holanda no ho fan tampoc servirà de res. Seria important des del punt de vista biològic perquè recuperariem quelcom perdut, però és evident que vist des d'una perspectiva geopolítica i econòmica pot generar molts dubtes. Cal parlar-ne obertament amb els països veïns. La idea, al final, és recuperar les dues hores perdudes, i això és bàsicament el que ens motiva. Al tema del fus no li dediquem gaire estona.

### **En quin punt es troba ara mateix la Reforma Horària? Quins passos s'han seguit i quins queden per fer?**

Durant el 2014 vam començar a realitzar tots els estudis corresponents, sempre amb un calendari bastant detallat. Un cop realitzats, durant el 2015 es van engegar tota una sèrie de proves que en gran part van tenir una bona acceptació. Ara mateix, al 2016, amb un nou Parlament i un nou marc de relacions laborals, queda impulsar un pacte del Consell Assessor de la Reforma Horària, redactar la pròpia llei des del Parlament amb el seu relator –en aquest cas jo- però amb la complicitat dels grups polítics i realitzar una procés participatiu major amb una gran difusió per arribar a tothom: escoles, caps, empreses... I tot això s'ha de fer amb la destinació de pocs recursos.

Si hi ha acord, si hi ha llei, passarem a una fase de transició que ens ha de portar al moment 0, que hauria de ser el 2017. No hi ha un dia establert per començar a aplicar la reforma. Molts parlem del setembre, ja que és el moment que la gent torna de les vacances per treballar o per estudiar, però podria ser en un altre moment. En tot cas, s'ha de dur a terme.

### **En la presentació del llibre “Posem-nos d'hora: 100 motius per a la Reforma Horària” va estar acompanyat de companys seus del Parlament d'un color polític diferent però que han treballat conjuntament. Hi ha bona predisposició entre els partits polítics? També dels sindicats o de la patronal? Pot existir un lobby en contra d'aquesta llei?**

Penso que els partits polítics s'ho creuen i no hem vist que hi hagi un lobby que hi estigui en contra. Segurament el que més trobem és certa ignorància i força incrèduls. Una de les raons exposades pels ignorants o els incrèduls per defensar el model antic és el clima espanyol, però la realitat ens indica que molts països –podem mirar al Nord d'Àfrica- funcionen amb els horaris que proposem, llocs on fa més calor. És un tema sociopolític d'un moment molt concret de la història que ara volem canviar, i estem observant que la resposta en general és favorable. De fet, recentment hem presentat unes preguntes al CEO que ens donaran moltes sorpreses agradables. Pel que fa a les empreses i altres organitzacions, són a l'expectativa. El que és evident és que els horaris fan canviar els hàbits: a l'Argentina una reforma de la llei comercial va portar a canviar l'horari de tancar de les 19.30 a les

20.30 i van passar de sopar a les 20 a les 21. Ara és l'únic país d'Amèrica del Sud on normalment es sopa a les 21.

### **Quin hauria de ser l'horari estàndard?**

El que cal deixar clar és que convé sortir esmorzat i ben esmorzat de casa, dinar entre les 12 i les 14 i sopar entre 19 i 21. Tot el que sigui sopar més enllà de les 21 és un desastre. Sopar tard ens condiciona i que un adult no dormi set hores, un adolescent vuit i un nen petit deu o onze, pot portar a mal humor, estrès, diabetis, malalties cardiovasculars... Per tant, no hi ha cap horari exacte, però sí que cal aspirar a uns hàbits més sans.

### **Si parlem d'aquest canvi d'horari, no podria ser que el gran lobby de l'oci juvenil i nocturn sigui qui s'hi mostri més contrari?**

El lobby de la nit certament està desorientat. Anys enrere el costum era que abans anaves a sopar, llavors prenies alguna cosa i després anaves a la discoteca. Ara, amb la crisi econòmica, la gent sopa a casa i surt molt més tard, amb un canvi d'hàbits que porta fins i tot a fer "botellón" dins dels locals mateixos. Fins i tot, algunes discoteques han plantejat la idea de "macrobotellons" en què la gent porti la seva pròpia beguda

El problema per als joves no és les hores de sortir, sinó la mentalitat que s'ha adquirit a Espanya. A la resta d'Europa, a les tres pràcticament tot està tancat, els joves dormen set hores –les mínimes recomanades- i a les 10-11 es lleven i tenen tot el diumenge per aprofitar. En canvi, aquí ens hem cregut que som feliços veient sortir el sol i ens hem cregut que el millors horaris per sortir són de 2 a 6, quan el més important és la qualitat, tant de la festa com del son. Espanya s'ha convertit en un país turístic i l'atractiu de les festes fins a altes hores de la matinada atrau molts joves, però això s'ha de saber compatibilitzar amb la salut dels autòctons.

### **Posem per cas que trobem un sector de la societat que es mostrés totalment en contra d'aplicar la reforma. Per exemple, el petit comerç podria ser-hi contrari. O el sector turístic. Amb quins arguments se'ls pot arribar a convèncer?**

L'argument fort i clau és que son mesures de salut i això és totalment inapel·lable. No podem executar aquesta llei per fases perquè no funcionarà. Cal executar-la clarament des del primer moment. Si ens remuntem a lleis com la del tabac, molts sectors van acabar molt descontents amb la gestió que se'n va fer, per parts i terminis, cosa que els obligava a gastar-se molts diners amb cada nova llei, amb cada nou pas, que durava molt poc temps. Hem de ser contundents i arribar ràpid fins

al final. La salut és prioritària; fins ara s'havia plantejat únicament des de la conciliació, que també és important, però la salut també ho és.

Per fer tothom content cal un pacte ampli i de compromís públic. Cal demostrar, sobretot al petit comerç, que el més important és el producte i no l'horari perquè no té sentit creure que la gent comprarà més si les botigues estan més hores obertes. Les vendes dependran del temps de què disposi la gent, no de tenir oberta la botiga dues hores més.

**La teoria sempre és molt bonica i sembla fàcil, però la pràctica mai no ho és. Com s'hauria de dur a terme la proposta que plantegeu?**

És igual de complicada que la llei del tabac i a l'inici segurament costarà, però jo sóc molt optimista. Tot canvi és impactant i aquest segurament ho és molt. Com ho és, per a molts, lligar-se el cinturó de seguretat, perquè fins fa quatre dies no era obligatori. De fet, pel que fa al canvi d'horari, hi ha avis que no s'han arribat a acostumar a l'horari que tenim ara i dinen a la 13 i s'obren a les 20. I bé que quan anem a fora –de viatge, a estudiar, a treballar– ens acostumem a la vida del lloc, segurament a la bona vida.

**Ha comentat que ja heu realitzat iniciatives. Com han sortit? Quin n'ha estat el resultat?**

A Vilafranca vam fer una iniciativa i vaig quedar-ne impactat. En arribar, la gent que m'esperava eren nois joves que es mostraven molt interessats amb les nostres idees. El seu missatge és que ells havien vist els horaris dels seus pares i ells no volien haver de suportar-los. La iniciativa ens va dur a tancar 250 botigues i sortir als mitjans. Molta gent comença a estar a favor de tirar endavant aquesta iniciativa.

**De tot el que heu fet, hi ha hagut alguna cosa que no hagi sortit bé?**

Hem fet poques coses encara. Realitzarem proves a Premià, proves en restauració. Si que hi ha empreses en què les proves no han funcionat, però és evident que les coses no funcionen sempre. Moltes d'altres han vist factibles les nostres idees i les proves pilot han funcionat perfectament. El 80% de les empreses amb qui hem treballat estarien disposades a fer el canvi i ja n'hi ha que aposten per implementar-lo. La gent es qüestiona el que fa i ara sembla que està disposada a canviar. Penso que en l'àmbit públic aquest canvi hi serà i també crec que, si bé serà més difícil, en el privat també hi serà.

**De les 100 raons que proposa al llibre, quina destacaria per sobre de tot?**

La qualitat democràtica. Crec que els horaris són causa de desafecció i un canvi ens ajudarà.

**Abans d'acabar, deixi'm fer-li un parell de qüestions diferents. Va estar amb el PSC, posteriorment a Avancem i ara és diputat de Junts Pel Sí. Què guarda de positiu i negatiu de les seves diverses etapes?**

Al PSC hi vaig començar el 2011 i més tard vaig acabar entrant a la seva executiva. Al 2014, a meitat de mandat, vaig decidir tancar la meua etapa al partit i vaig implicar-me amb Avancem. El 2015 es va formar Junts pel Sí i ara en sóc diputat. De la política n'aprens coses en moments determinats. Guardo a la memòria sis o set d'aquests moments importants. Recordo el moment en què entro a l'executiva del PSC, una decisió que arriba des d'un sector que no esperava que em donés suport. O el moment de la meua sortida del PSC, en un moment que el partit té un problema de cultura política. Hi ha instants que et marquen, com saber que t'han posat un expedient abans pels mitjans que pel partit. En tot cas les meves diferències amb el PSC són polítiques, no hi tinc res personal.

El que tinc clar és que no acabaré aquí. Jo vull tornar a fer activisme, treball de camp privat. Segurament miraré de tirar endavant la llei de la Reforma Horària, però no m'hi vull haver d'estar molt de temps. Sempre cal una regeneració.

**Quin és el futur mes immediat de Catalunya?**

En el futur cal que hi hagi prou elements engrescadors i que donin sentit al procés que estem vivim. Cal donar arguments de pes per aconseguir que més gent s'hi sumi. Tenim unes estructures que són nostres, finançament a banda: salut, educació, part dels jutjats... Si volem que molta més gent ens doni suport s'ha d'aconseguir que l'educació o la sanitat funcionin, perquè si no, no trobaran motius per confiar en nosaltres. Els arguments que hem de transmetre a la gent són els que resolguin els seus problemes quotidians, i no tant els patriòtics.

Per exemple, per a mi la llengua es un tema d'ascensió social. Jo parlava català gràcies al cau, la llengua suposava per a mi un augment personal: la politització de la llengua no serveix per a res. Totes les famílies volen que els seus fills sàpiguen les màximes llengües possibles. Els elements nacionals no són els que haurien de prevaldre: els convençuts ja ho estan i als altres cal mostrar-los que els elements quotidians funcionen.

Aquest procés té connotacions revolucionàries, però ja ha caigut molta gent pel camí i podrien caure més si no insistim en aquests elements quotidians. De que servirà crear una pàtria i que molta gent hagi fet esforços pel camí per si no som capaços d'eliminar aquelles coses estructurals que no ens agraden i que volem canviar?

**Què diria a aquells que afirmen que s'està trigant massa?**

Demanaria paciència amb el lema del “tenim pressa”. Tot serà possible en la mesura que hi ha hagi una majoria sòlida i un acord amb els nostres interlocutors. De forma unilateral és complicat de fer, perquè l'única unilateralitat viable requereix una majoria molt sòlida. Cal sumar mirant cap el 60% i no sobretot no caure cap al 40%. Fem les coses bé, pas a pas. Si el catalanisme modern, Maragall i Pujol, ha fet un recorregut de 30 anys i ara fa poc s'ha encetat una nova etapa, doncs fem els esforços de la manera més transversal i positiva possible per mirar de ser més. Cal molta generositat, intel·ligència col·lectiva i al servei de les persones.

**Llegeix també [La reforma horària: millor qualitat de vida](#), de Carles Ferrés.**

**Imatge de portada:**